

Biuletyn Informacyjny

Wsparcie dla biznesu w zasięgu ręki

Central Poland - Business Support Network

PARP - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (Warszawa - koordynator konsorcjum)

IMBiGS - Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego (Warszawa)

UW-UOTT - Uniwersytet Warszawski, Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii (Warszawa)

FRP - Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości (Łódź)

TARR S.A - Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A (Toruń)

SWP - Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość (Sopot)

Redaktor naczelna: dr Ewa Sadowska-Kowalska

Zespół: dr Małgorzata Kurzyniec-Sikorska (MKS)
Łukasz Kielan (ŁK)
Krzysztof Kucharski (KK)
Alina Krukowskaja (AK)
Beata Talarowska (BT)

Skład i druk: Katarzyna Ciach

Okładka: Fontanna przy ul. Matejki w Łodzi
foto: Jacek Marek Kowalski

Ośrodek Enterprise Europe Network
Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości
90-103 Łódź, ul. Piotrkowska 86
tel. 042 630-36-67 / faks 042 632-90-89
e-mail: fundacja@frp.lodz.pl
Czynne: poniedziałek - piątek / 8³⁰-16³⁰

Wszystkie teksty zawarte w Biuletynie Informacyjnym mogą być przedrukowane wyłącznie po uzyskaniu zgody redakcji.

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich zmiany i redagowania.

BIULETYN DOSTĘPNY ON-LINE

www.frp.lodz.pl/biuletyn

Wydawca: Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości
90-103 Łódź, ul. Piotrkowska 86

Biuletyn Informacyjny jest wydawany przez Ośrodek Enterprise Europe Network przy Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi i współfinansowany przez Komisję Europejską ze środków z programu COSME na lata 2014-2020 oraz ze środków budżetu państwa w ramach programu pn. „Udział Polski w programie na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) oraz w instrumentach finansowych programów UE wspierających konkurencyjność przedsiębiorstw w latach 2015-2021.”

MINISTERSTWO
ROZWOJU

7 (144) 2017

Druk: ISSN 2544-0675 Online: ISSN 2544-0683

**Prawo zamówień publicznych.
Wybór oferty po terminie związania jej
treścią** **4**

Tomasz Glinkowski

NASZE PROJEKTY **7**

Rządowy program nieodpłatnej
pomocy prawnej w Łodzi

TrainERGY

DLA PRZEDSIĘBIORCÓW **11**

BEZPIECZEŃSTWO I ZDROWIE W PRACY **17**

**INFORMACJE DOTYCZĄCE PROGRAMÓW
BADAWCZYCH/RAMOWYCH** **20**

TARGI, GIEŁDY, MISJE **23**

OKIEM STATYSTYKA **24**
Turystyka w województwie łódzkim

OFERTY KOOPERACJI **26**

BIBLIOTEKA **27**

Prawo zamówień publicznych

Wybór oferty po terminie związania jej treścią

Tomasz Glinkowski

Stan prawny:
Art. 14 PZP w zakresie nieuregulowanym co do czynności stron postępowania odsyła do przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 Kodeks Cywilny (dalej KC);

Art. 66 ust 1 KC wskazuje czym jest oferta definiując ją jako oświadczenie woli zawarcia umowy, które zawiera istotne jej postanowienia;

Art. 66 ust 2 KC wskazuje, że brak terminu związania ofertą powoduje, że nie wiąże ona składającego ofertę

W ramach prezentowanego stanowiska w niniejszym artykule pod uwagę wzięto przepisy ustawy PZP w szczególności jej art. 85 ust 2, art. 89 ust 1 oraz art. 93 ust 1.

Niejednokrotnie w swojej praktyce zderzam się z koniecznością zaopiniowania sytuacji, w której zamawiający prowadzi postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego tak długo, że w pewnym momencie z różnych względów w przedmiotowym postępowaniu nie istnieje ani jedna oferta, którą dany wykonawca jest związany. W pytaniach dominuje prośba o wskazanie, czy zamawiający powinien, czy też nie powinien, wybrać oferty, a dalej czy może zawrzeć umowę.

Odpowiedź na tak zadane pytanie sprowadza się do analizy, czy termin związania ofertą jest elementem konstytutywnym oferty, a brak tego terminu decyduje o jej istnieniu lub nieistnieniu bądź o jej ważności.

Zdając sobie sprawę z rozbieżnych ocen przedmiotowego zagadnienia, zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie, uznaję jednak, że termin związania ofertą nie jest elementem konstytutywnym oferty.

Ustawa z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2003.49.408 z dnia 2003.03.24) w jej art. 1 pkt 9) dokonała zmiany brzmienia artykułu 66.

Art. 66. [Oferta]

*§ 1. Kto oświadczył drugiej stronie wolę zawarcia umowy, określając w oświadczeniu jej istotne postanowienia (oferta), i oznaczył termin, w ciągu którego oczekiwać będzie odpowiedzi, **ten jest ofertą związany aż do upływu oznaczonego terminu.***

§ 2. Gdy termin nie był oznaczony, oferta złożona w obecności drugiej strony albo za pomocą telefonu lub innego środka bezpośredniego porozumiewania się na odległość przestaje wiązać, jeżeli nie zostanie przyjęta niezwłocznie; złożona w inny sposób

przestaje wiązać z upływem czasu, w którym składający ofertę mógł w zwykłym toku czynności otrzymać odpowiedź wysłaną bez nieuzasadnionego opóźnienia.

który otrzymał treść:

Art. 66. [Oferta]

§ 1. Oświadczenie drugiej stronie woli zawarcia umowy stanowi ofertę, jeżeli określa istotne postanowienia tej umowy.

§ 2. Jeżeli oferent nie oznaczył w ofercie terminu, w ciągu którego oczekiwać będzie odpowiedzi, oferta złożona w obecności drugiej strony albo za pomocą środka bezpośredniego porozumiewania się na odległość przestaje wiązać, gdy nie zostanie przyjęta niezwłocznie; złożona w inny sposób przestaje wiązać z upływem czasu, w którym składający ofertę mógł w zwykłym toku czynności otrzymać odpowiedź wysłaną bez nieuzasadnionego opóźnienia.

Należy przyjąć, że definicję oferty stanowi § 1 natomiast § 2 określa jedynie pozycję składającego ofertę w sytuacji, gdy nie istnieje termin związania jej treścią. W zgodzie z przedmiotowym przepisem oferta przestała wiązać co nie oznacza, że oferty nie ma lub jest nieważna.

Ustawodawca wobec powyższego, w zgodzie z ogólną zasadą racjonalności, z rozmysłem usunął z treści § 1 część zdania odnoszącą się do terminu związania ofertą, tym samym uznał, że termin związania ofertą

nie mieści się w definicji oferty. Skoro nie jest elementem definicji, nie stanowi również jej elementu konstytutywnego (por. Z. Radwański, „Jeszcze o charakterze prawnym oferty”, s. 82, **usunięcie z art. 66 § 1 k.c. pojęcia „związanie” ofertą oznacza, że związanie oferenta ofertą nie stanowi już konstytutywnego elementu oferty, a tym samym pojęciem oferty objęte zostały również oferty niewiążące**). Przedmiotowy pogląd prof. Radwańskiego wskazuje również Andrzej Kidyba (red.), „Kodeks cywilny. Komentarz”, Tom I. Część ogólna, wyd. II.

Skoro w związku z powyższym, podzielać pogląd profesorów Kidyby oraz Radwańskiego, istnieje oferta w pełni ważna, która jednak znajduje się poza terminem związania wykonawcy (oferenta) jej treścią, to podlega ona takim samym regułom procedowania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego jak każda inna oferta.

Należy wobec tego wskazać, że różnica pomiędzy ofertą, którą wykonawca jest związany od tej, która znajduje się po terminie jej związania sprowadza się do tego, że co do pierwszej wykonawca nie może uchylić się od zawarcia umowy, natomiast w przypadku drugiej to od decyzji wykonawcy zależy, czy umowa zostanie zawarta w przypadku gdy zamawiający dokona jej wyboru. (por. *Krajowa Izba Odwoławcza w wyrokach z dnia 2 kwietnia 2013 r. KIO 655/13, z dnia 17 kwietnia 2013 r. KIO 719/13, z dnia 21 maja 2013 r. KIO 1007/13, KIO 1021/13, KIO 1050/13*).

Związanie ofertą oznacza, że wykonawca złożył oświadczenie woli i zobowiązany jest w okresie związania zawrzeć umowę na warunkach przedstawionych w tym oświadczeniu. Związanie wykonawcy złożoną ofertą polega na tym, że zamawiający, w okresie związania ofertą może żądać od niego zawarcia umowy na warunkach określonych w złożonej ofercie. Istnienie oferty poza terminem związania powoduje, że wykonawca nie ponosi najmniejszych konsekwencji odmowy zawarcia umowy i nie może zostać prawnie przymuszony do jej zawarcia.

Tak też:

Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 16 lipca 2014 r., XXIII Ga 924/14, zwrócił uwagę, że *ze względu na specyfikę postępowania o udzielenie zamówienia publicznego oraz swoisty charakter oferty złożonej na gruncie przepisów Pzp, należy uznać, że upływ terminu związania ofertą nie przesądza o nieskuteczności oferty, a jedynie*

o braku istnienia po stronie wykonawcy obowiązku zawarcia umowy.

Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z dnia 21 września 2012 r., XIII Ga 379/12 uznał, że *„celem związania ofertą jest umożliwienie dochodzenia przez zamawiającego spełnienia zobowiązania zawartego w ofercie wykonawcy. Służy to więc głównie zabezpieczeniu interesów zamawiającego, a nie wykonawcy (...). Po upływie terminu związania ofertą jest ona nadal ważna, z tą jednakże różnicą że działania zgodne z jej treścią (czyli zawarcie umowy na warunkach w ofercie oznaczonych) zależne jest już wyłącznie od suwerennej decyzji wykonawcy”*.

W żadnym natomiast względzie nie można zgodzić się z poglądem, że oferta po upływie terminu związania traci ważność lub staje się nieważna, gdyż wygasła. Świadczą o tym słowa użyte przez ustawodawcę zarówno w art. 85 PZP, jak również w art. 66 Kodeksu Cywilnego. Otóż pojęcia „nie jest związany” oraz „nieważny” pojawiają się w innych sytuacjach i nie są tożsame. Jeśli ustawodawca miałby na myśli brak związania ofertą w znaczeniu „nieważny”, wówczas w zgodzie z zasadą racjonalności nie stosowałby tych dwóch pojęć.

Kolejnym argumentem wskazującym na słusność wyboru oferty, co do której wykonawca nie jest związany jej treścią, jest art. 24 oraz 89 ustawy PZP. Jeżeli oferta została złożona, to brak jej oceny może nastąpić tylko i wyłącznie w przypadkach określonych tymi dwoma przepisami. Skoro ustawodawca w sposób enumeratywny wyliczył w jakich okolicznościach następuje wykluczenie wykonawcy oraz odrzucenie oferty, a wśród tych okoliczności nie znajduje się sytuacja braku związania ofertą (co do art. 89 ust 1 pkt 7a poniżej), to nie ma możliwości innego postępowania z taką ofertą jak jej ocena przez Zamawiającego. Ustawa PZP nie przewiduje innego sposobu, aniżeli wykluczenie wykonawcy lub odrzucenie oferty, aby nie dokonywać rozpatrzenia złożonej oferty. W szczególności nie można się zgodzić, że oferta po terminie związania ofertą jest nieważna na podstawie odrębnych przepisów (art. 89 ust 1 pkt 8), gdyż jest ona ofertą ważną, na co wskazuje powyższy wywód.

Dodatkowo poprzez zmianę ustawy PZP (ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 20-16.1020 z dnia 13.07.2016) ustawodawca wprowadził przepis art. 89 ust 1 pkt 7a. Zgodnie z

jego treścią odrzucenie oferty następuje w przypadku braku zgody wykonawcy na przedłużenie terminu związania ofertą, jeżeli został złożony uprzedni wniosek zamawiającego w tym zakresie. Skoro więc ustawodawca uznał, że odrzucenie oferty nastąpi tylko w zakresie braku zgody wykonawcy (a nie w zakresie braku samodzielnego przedłużenia związania ofertą), należy uznać, że celem ustawodawcy nie było odrzucenie oferty w sytuacji upływu terminu związania jej treścią.

Podobnie wypowiedział się **Sąd Okręgowy w Lublinie w wyroku z dnia 17 stycznia 2014 r., IX Ga 392/13**:

„... zwrócił natomiast uwagę, że nie ma podstaw by, przyjąć, że nieprzedłużenie związania ofertą w sytuacji braku wezwania przez zamawiającego, było równoznaczne z brakiem wyrażenia zgody na przedłużenie terminu związania ofertą na wezwanie zamawiającego. Zamawiający może bowiem wykluczyć z postępowania na tej podstawie wykonawcę, który nie wyraził zgody na przedłużenie terminu związania ofertą, co oznacza, że zamawiający musi wykazać, że wystąpił do wykonawców o przedłużenie tego terminu. Dopiero brak zgody wykonawcy bądź nieprzedłużenie tego terminu przez wykonawcę na wyraźne wezwanie zamawiającego powoduje, że powstają przesłanki do jego wykluczenia z postępowania. W ocenie tego Sądu, wykładnia językowa i systemowa omawianego przepisu nie pozostawia wątpliwości i jest ugruntowana w orzecznictwie sądów powszechnych...”

lub

Sąd Okręgowy w Rzeszowie z dnia 16 lutego 2011 r., VI Ga 192/10, w którym Sąd uznał, że *upływ terminu związania ofertą w żadnym przypadku, sam przez się, nie może stanowić podstawy do wykluczenia z postępowania wykonawcy na podstawie art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy (aktualnie odrzucenia oferty na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 7a Pzp) ponieważ nie stanowi przeszkody do badania oferty, jej wyboru i podpisania umowy w sprawie zamówienia publicznego*.

Należy pamiętać, że zmiana Ustawy PZP z 22.06.2016 r. dokonała uchylenia art. 24 ust. 2 pkt 2, który w poprzednim stanie prawnym przewidywał wykluczenie wykonawcy z postępowania w przypadku braku zgody na przedłużenie terminu związania ofertą. Po zmianie Ustawy PZP przesłanka ta została przeniesiona do katalogu obligatoryjnych przesłanek odrzucenia oferty - art. 89 ust. 1 pkt 7a Ustawy PZP.

Mając świadomość niejednolitego orzecznictwa, jak również doktryny w tym zakresie uznaję jednakże powyższą argumentację jako właściwszą. Wątpliwości w szczególności mogą dotyczyć uznania terminu związania ofertą jako elementu konstytutywnego oferty, a także nierównego traktowania wykonawców.

Tak chociażby przyjęła Krajowa Izba Odwoławcza w wyroku z dnia 26 maja 2014 r. (połączone sprawy KIO 883/14; KIO 900/14; KIO 904/14; KIO 905/14) *Skutki wygaśnięcia terminu związania ofertą trzeba rozpatrywać nie tylko przez pryzmat przepisów p.z.p., które de iure nie wprowadzają wymogu ciągłego utrzymywania przez wykonawcę stanu związania ofertą (art. 85 p.z.p.), ale sięgnąć również – poprzez odesłanie zawarte w art. 14 p.z.p. – do przepisów k.c. Istotne znaczenie w tym zakresie ma art. 66 k.c., w świetle którego stan związania ofertą jest konstruktywnym elementem oświadczenia woli zmierzającego do zawarcia umowy w sprawie zamówienia.*

Podobnie przyjęła KIO w wyroku z dnia 6 grudnia 2016 r. (sygn. akt KIO 2206/16) orzekając, że „Dostrzeżenia wymaga, że art. 85 ust. 2 p.z.p. nie nakłada na zamawiającego obowiązku dokonania wezwania do przedłużenia terminu związania ofertą. Używając czasownika „może” oraz ograniczając aktywność zamawiającego do jednokrotnego wezwania do wyrażenia zgody na przedłużenie terminu związania ofertą ustawodawca powierzył utrzymanie stanu związania ofertą przede wszystkim wykonawcy. Udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia wymaga należytej staranności wykonawcy obejmują-

cej zapobiegliwość dla ochrony swoich praw w postępowaniu i polegająca na utrzymaniu stanu związania ofertą. Wybór oferty po upływie terminu związania ofertą stanowi naruszenie przepisów ustawy, które miało lub mogło mieć wpływ na wynik postępowania”.

Co do terminu związania ofertą jako elementu konstytutywnego, bez którego oferta nie istnieje powyżej wskazano pogląd odmienny.

W zakresie natomiast nierównego traktowania wykonawców sytuacja taka może mieć miejsce, gdy część wykonawców samodzielnie przedłuży termin związania ofertą w zgodzie z art. 85 ust 2 ustawy PZP, natomiast pozostała część tego nie dokona. Pierwsza grupa będzie wówczas narażona na wszelkie sankcje związane z uchyleniem się od podpisania umowy, w tym utraty wadium, natomiast druga grupa żadnych sankcji ponieść nie będzie.

Sąd Okręgowy w Tarnowie w wyroku z 13.02.2014 r., I Ca 495/13 stwierdził „... wybór oferty, której termin związania wygasł, pozostaje w sprzeczności z zasadą uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców wyrażoną w art. 7 ust. 1 P.z.p. Prowadzi bowiem do nieuprawnionego zrównania sytuacji wykonawców, którzy znajdują się w okresie związania ofertą i są zobligowani do zawarcia umowy, a w przeciwnym wypadku zagrożeni utratą wadium czy też roszczeniem odszkodowawczym, z wykonawcami, którym przysługuje jedynie prawo do zawarcia umowy i nie ponoszą żadnego ryzyka związanego z ewentualną odmową”.

Owszem, należy zgodzić się z poglądem dotyczącym naruszenia zasady równego

traktowania wykonawców, jednakże ustawodawca nie przewidział omawianej sytuacji, w szczególności nie wskazał na konieczność odrzucenia takiej oferty. Skoro zatem nie ma prawnej możliwości jej odrzucenia lub wykluczenia wykonawcy, musi być ona rozpatrywana jak każda inna oferta w postępowaniu. Brak wadium w momencie wyboru oferty najkorzystniejszej ma znaczenie o tyle, że w przypadku uchylenia się wybranego wykonawcy od podpisania umowy, zamawiający nie dysponuje już narzędziem sankcyjnym w postaci zatrzymania wadium.

Podsumowanie

Zdaniem autora wybór oferty powinien zostać dokonany przez zamawiającego, niezależnie od faktu, czy w ramach postępowania istnieją oferty, których wykonawcy są związani ich treścią, czy też wszystkie oferty znajdują się w sytuacji „po terminie” związania. Istotne znaczenie ma tutaj pozycja wykonawcy, który, jeżeli jest treścią oferty związany, nie może się uchylić od zawarcia umowy w przypadku wyboru jego oferty, natomiast w przypadku wyboru oferty wykonawcy „niezwiązanego” ma on prawo skutecznie uchylić się od zawarcia umowy.

Autor: Tomasz Glinkowski — radca prawny, były zastępca naczelnika wydziału zamówień publicznych jst, kontrolujący zamówienia publiczne w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, doradca w zakresie zamówień publicznych w projekcie PARP pn. „Nowe podejście do zamówień publicznych”, kierownik referatu wspomagania zakupów w ENEA Operator Sp. z o. o.

POTRZEBUJESZ PORADY PRAWNEJ? ZGŁOŚ SIĘ DO NAS!

Pro bono

Dyżury adwokatów w Fundacji!

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości - ośrodek Enterprise Europe Network oraz Izba Adwokacka w Łodzi zapraszają osoby prowadzące lub rozpoczynające działalność gospodarczą do korzystania z bezpłatnych porad prawnych, w tym również w zakresie prowadzenia działalności na rynku międzynarodowym.

W każdą środę, w godzinach 14-16 w siedzibie Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości pełnią dyżury adwokaci Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi. Osoby zainteresowane uzyskaniem bezpłatnych porad prawnych prosimy o zgłaszanie się telefonicznie (42 630 36 67) lub mailem na adres fundacja@frp.lodz.pl.

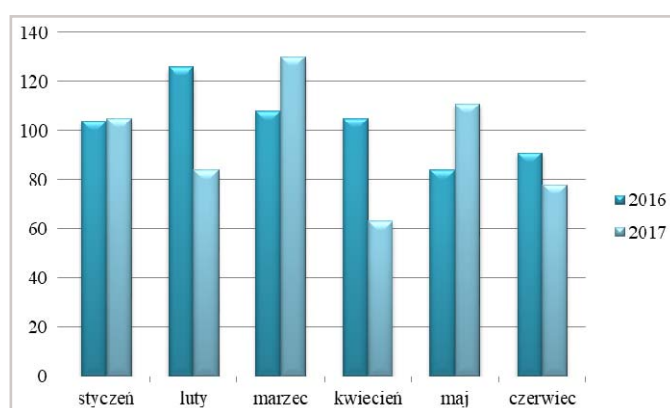
NASZE PROJEKTY

Rządowy program nieodpłatnej pomocy prawnej w Łodzi*

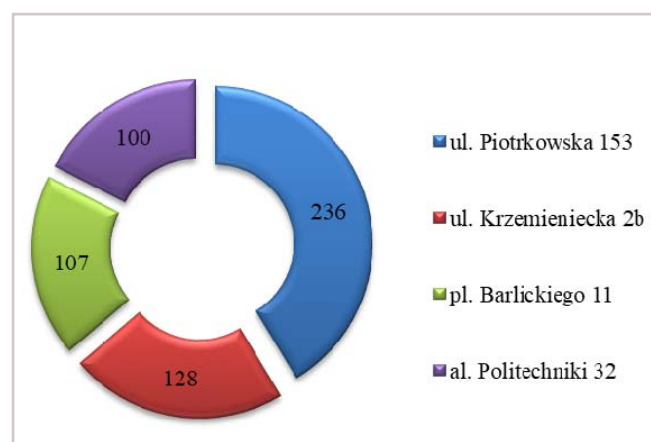

Zadanie publiczne pod nazwą: **prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r.** jest finansowane z Budżetu Państwa, środków Łodzi – Miasta na prawach powiatu

Zestawienie liczby udzielonych porad w poszczególnych miesiącach 2016 i 2017 r.

Liczba porad udzielonych w poszczególnych punktach nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzonych przez FRP w okresie I-VI 2017 r.

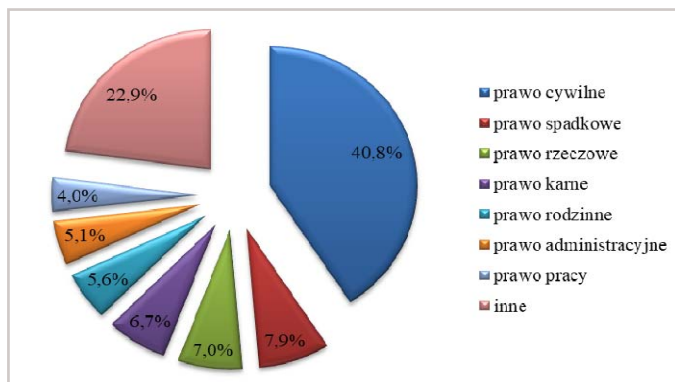
Za nami drugi rok funkcjonowania punktów nieodpłatnej pomocy prawnej (NPP). Tak jak w roku poprzednim, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości prowadzi punkty nieodpłatnej pomocy prawnej. Porad prawnych udzielają doświadczeni adwokaci i radcowie prawni.

Po sześciu miesiącach pracy w 2017 roku możemy dokonać krótkiej analizy. W porównaniu z analogicznym okresem w 2016 r. w punktach prowadzonych przez Fundację można zaobserwować trend zmniejszającego się zainteresowania korzystaniem z nieodpłatnej pomocy prawnej. Mimo aktywnych działań promocyjnych, klientów wciąż ubywa. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest niedostateczna rozpoznawalność punktów NPP wśród osób uprawnionych. W ramach promocji przekazujemy ulotki i plakaty oraz informacje mailowe instytucjom zrzeszającym osoby uprawnione do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej.

* Od 1 stycznia 2016 r. działa rządowy program bezpłatnej pomocy prawnej (zgodnie z ustawą z 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej, Dz. U. 2015, poz. 1255).

W ciągu pierwszych sześciu miesięcy udzielono 571 porad prawnych, co stanowi 16,5% wszystkich porad udzielonych na terenie Łodzi. Największym zainteresowaniem cieszyły się punkty przy ul. Piotrkowskiej 153 oraz ul. Krzemienieckiej 2b (236 i 128 porad odpowiednio).

Osoby korzystające z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzonych przez FRP w okresie I-VI 2017 r.

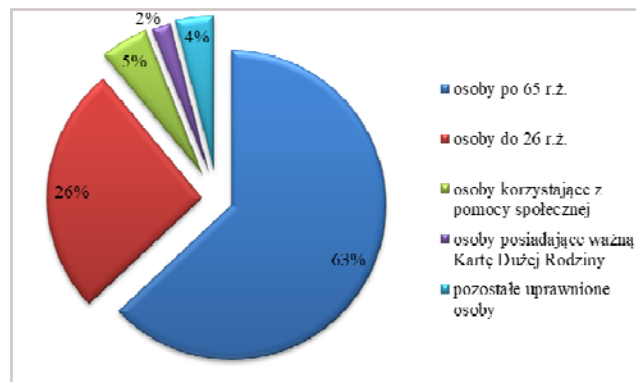
Wśród klientów korzystających z bezpłatnej pomocy prawnej przeważają osoby w wieku 65 plus, osoby do 26 r. ż. oraz osoby korzystające z pomocy społecznej.

Najwięcej osób przychodzi do punktów po poradę z zakresu prawa cywilnego, spadkowego oraz rzeczowego.

W pierwszym półroczu 2017 r. na terenie Łodzi udzielono 3 457 porad prawnych. Największym zainteresowaniem cieszą się punkty zlokalizowane przy ul. Zachodniej 47, ul. Piotrkowskiej 153, ul. Grota Roweckiego 30 oraz al. Politechniki 32.

Projekt finansowany jest z Budżetu Państwa, środków Łodzi – miasta na prawach Powiatu.

Zakres udzielonych porad prawnych w punktach prowadzonych przez FRP w okresie I-VI 2017 r.

Więcej informacji na temat bezpłatnych porad prawnych:
http://www.frp.lodz.pl/porady_prawne

AK

Ukaż się kolejny newsletter (No.3) projektu TrainERGY.

A w nim:

- Informacja o sesji szkoleniowej w dniach 15-19 maja w Neapolu. Zajęcia dotyczyły formułowania celów środowiskowych i kluczowych wskaźników efektywności, systemu zarządzania bazami danych, raportowania pozafinansowego.
- Wyniki badań w projekcie na temat kluczowych umiejętności niezbędnych do skutecznego zarządzania efektywnością energetyczną w przedsiębiorstwie.
- Definiowanie celów środowiskowych i wskaźników efektywności w przedsiębiorstwie.
- Raportowanie niefinansowe o charakterze środowiskowym i społecznym jako element zarządzania firmą.
- Bazy danych dotyczące środowiska jako inspiracja i punkt odniesienia dla poprawy efektywności energetycznej w przedsiębiorstwie.

Newsletter No.3 i poprzednie na stronie: www.frp.lodz.pl/trainergy

Więcej informacji o projekcie: www.trainergy-project.eu

MKS

DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Dotacje na ochronę własności przemysłowej

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości zaprasza przedsiębiorców do składania wniosków o dofinansowanie projektów z **działania 2.3.4 „Ochrona własności przemysłowej”** w Programie Operacyjnym Inteligentny Rozwój. Wnioski można składać za pośrednictwem generatora wniosku udostępnionego przez PARP od **16 maja do 28 grudnia 2017 r.** Przedsiębiorcy nie powinni zwlekać z aplikacją ponieważ konkurs jest podzielony na 4 etapy i pieniądze są wypłacane w miarę postępu podpisywania umów.

Dofinansowanie uzyskają projekty dotyczące uzyskania ochrony prawa własności przemysłowej w trybie krajowym, regionalnym, unijnym lub międzynarodowym, z wyłączeniem zgłoszenia do Urzędu Patentowego RP w celu uzyskania ochrony wyłącznie na terytorium Polski i jej realizacji. **Dofinansowanie będzie przyznawane na projekty dotyczące:**

- **uzyskania** prawa ochrony własności przemysłowej (tj.: patentów, praw ochronnych na wzory użytkowe oraz praw z rejestracji wzorów przemysłowych) z możliwością wsparcia przygotowania procesu komercjalizacji przedmiotu zgłoszenia poprzez zakup usługi doradczej albo
- **realizacji** ochrony prawa własności przemysłowej, gdy wnioskodawca we wszczętym postępowaniu występuje w roli podmiotu broniącego posiadanych praw, a postępowanie dotyczy unieważnienia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji wzoru przemysłowego lub stwierdzenia wygaśnięcia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji wzoru przemysłowego.

O dofinansowanie mogą ubiegać się mikro, mali i średni przedsiębiorcy. Poziom dofinansowania wynosi do 50% wydatków podlegających refundacji. Minimalna wysokość wydatków kwalifikowalnych to 10-

000 zł, a maksymalna to 1 000 000 zł.

Ze środków dotacji można sfinansować następujące wydatki:

- opłaty urzędowe związane z uzyskaniem patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy lub praw z rejestracji wzoru przemysłowego, za wniesienie pism w postępowaniu;
- pokrycie kosztów usług zawodowego pełnomocnika obejmujące przygotowanie dokumentacji zgłoszeniowej wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego oraz reprezentację przed organem ochrony własności przemysłowej;
- pokrycie kosztów tłumaczenia, w tym tłumaczenia przysięgłego, dokumentacji niezbędnej do zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego oraz prowadzenia postępowania przed właściwym krajowym, regionalnym, unijnym lub międzynarodowym organem ochrony własności przemysłowej;
- pokrycie kosztów zakupu analiz i ekspertyz prawnych, ekonomicznych, marketingowych i technicznych dotyczących przedmiotu zgłoszenia lub postępowania, w tym w zakresie wyceny wartości własności intelektualnej, perspektyw rynkowych i uwarunkowań prawnych komercjalizacji oraz zarządzania w przedsiębiorstwie prawami własności przemysłowej, których dotyczy projekt, a dodatkowo dotyczą obszarów, na których wnioskodawca zamierza uzyskać ochronę;
- pokrycie zakupu usług doradczych w zakresie poszukiwania, określenia, wyselekcjonowania i sprawdzenia wiarygodności grupy docelowej potencjalnych partnerów biznesowych zainteresowanych wdrożeniem przedmiotu zgłoszenia, z obszaru, na którym obo wiązywać ma ochrona danego przed-

miotu oraz przygotowania ofert współpracy oraz negocjacji handlowych;

- pokrycie zakupu analizy czystości patentowej (freedom-to-operate) związanej z procesem komercjalizacji przedmiotu objętego zgłoszeniem.
 - pokrycie kosztów uzyskania wstępnego orzeczenia rzecznika patentowego o zdolności patentowej wynalazku lub zdolności ochronnej wzoru użytkowego.
- Każdy projekt jest oceniany pod kątem kryteriów formalnych i merytorycznych:
- projekt jest zgodny z zakresem i celem działania, a cel projektu jest uzasadniony i racjonalny
 - wpisuje się w Krajową Inteligentną Specjalizację
 - wydatki kwalifikowalne są uzasadnione i racjonalne
 - wskaźniki projektu są obiektywnie weryfikowalne, odzwierciedlają założone cele projektu, adekwatne do projektu
 - wnioskodawca posiada udokumentowane prawo do uzyskania ochrony własności przemysłowej (wyrobu, usługi), projektu wzorniczego lub technologii produkcji.

Wniosek musi spełnić wszystkie powyższe kryteria. Rozstrzygający może się okazać rodzaj ochrony (pierwszeństwo mają patenty na wynalazki, przed wzorami użytkowymi i wzorami przemysłowymi) oraz udział wydatków na działalność B+R w działalności gospodarczej wnioskodawcy (im większa, tym wyższe miejsce na liście rankingowej).

Szczegółowe informacje dostępne na stronie <http://poir.parp.gov.pl>.

Źródła: Regulamin konkursu, Kryteria wyboru projektów, <http://www.poir.gov.pl/nabory/23-proinnowacyjne-uslugi-dla-przedsiębiorstw-234-ochrona-wlasnosci-przemyslowej-2/>

LK

Dotacje na rozwój innowacyjności w regionie łódzkim

Wzrost innowacyjności przedsiębiorstw to jedno z głównych wyzwań współczesnej gospodarki, opartej na efektywnej współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi. Polskie firmy wciąż boją się inwestować w innowacyjne technologie, a jeśli już inwestują to dużo mniej niż na zachodzie. Z kolei naukowcom wciąż brakuje wiedzy na temat praktycznych aspektów prowadzenia/zarządzania przedsiębiorstwem i dlatego też ich pomysły/rozwiązania często nie znajdują praktycznego zastosowania. Dzięki funduszom unijnym jest szansa, żeby to zmienić i zlikwidować jedną z głównych barier wdrażania innowacji, czyli ograniczyć koszty.

Centrum Obsługi Przedsiębiorcy zaprasza łódzkie firmy zainteresowane wdrażaniem nowych produktów, usług czy procesów do składania wniosków do **Poddziałania 1.2.2 „Projekty B+R przedsiębiorstw”** z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020.

W ramach działania finansowane będą badania przemysłowe oraz eksperymentalne prace rozwojowe, których wynikiem będzie opracowanie nowego lub znacząco ulepszonego produktu, usługi lub

procesu¹. O dofinansowanie mogą ubiegać się przedsiębiorcy oraz konsorcja przemysłowe składające się z przedsiębiorców i jednostek naukowo-badawczych z wiodącą rolą przedsiębiorcy.

Całkowita pula środków przeznaczona na konkurs to 62 mln. zł. Maksymalna wartość wydatków kwalifikowanych to 5 mln zł. Wnioski można składać **od 10 do 24 lipca 2017 r.**

Maksymalny poziom dofinansowania uzależniony jest od wielkości przedsiębiorcy oraz realizowanych prac badawczych, por. tabela.

Dofinansowanie otrzymają wyłącznie projekty wpisujące się w co najmniej jedną z sześciu Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji określonych w „Wykazie Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji Województwa Łódzkiego oraz wynikających z nich nisz specjalizacyjnych”², o których pisaliśmy już kilka razy.

Dofinansowanie projektu może być udzielone pod warunkiem zobowiązania się Beneficjenta do wdrożenia wyników projektu rozumianego jako:

- wprowadzenie wyników prac B+R do własnej działalności gospodarczej Wnioskodawcy poprzez rozpoczęcie produkcji lub świadczenia usług na podstawie wyników projektu

lub

- udzielenie licencji (na zasadach rynkowych) na korzystanie z przysługujących Wnioskodawcy praw do wyników prac B+R w działalności gospodarczej prowadzonej przez innego przedsiębiorcę lub sprzedaż (na zasadach rynkowych) praw do wyników prac B+R w celu wprowadzenia ich do działalności gospodarczej innego przedsiębiorcy.

Zainteresowanych pozyskaniem dofinansowania zapraszamy do Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości. Specjalizujemy się w przygotowywaniu aplikacji, w tym studium wykonalności, biznesplanu oraz realizacji i rozliczaniu projektów.

Źródło:

Kryteria wyboru projektów

Regulamin konkursu

Dokumenty do pobrania na stronie:

<http://cop.lodzkie.pl/>

LK

Badania przemysłowe		Eksperymentalne prace rozwojowe	
Wielkość firmy	Poziom dofinansowania	Wielkość firmy	Poziom dofinansowania
Mikro i małe	80%	Mikro i małe	60%
Średnie	75%	Średnie	50%
Duże	65%	Duże	40%

¹ Definicje można znaleźć w regulaminie konkursu dostępnym na stronie: http://www.cop.lodzkie.pl/images/konkursy/2017/21-konkurs-01-02-02-IP-02-10-021_17/regulamin-konkursu-01-02-02-IP-02-10-021_17.pdf

² Nowoczesny przemysł włókienniczy i mody (w tym wzornictwo); Zaawansowane materiały budowlane; Medycyna, farmacja, kosmetyki; Energetyka, w tym odnawialne źródła energii; Innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze; Informatyka i telekomunikacja (Źródło: <http://www.cop.lodzkie.pl/>)

Granty na zakup licencji, patentów i know-how

Przedsiębiorcy zainteresowani pozyskaniem nowych technologii oraz związanych z nimi licencji, patentów i know-how (własności niematerialne i prawne tzw. WNiP) mogą starać się o dofinansowanie ich zakupu.

Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w uzupełnieniu do Platformy Transferu Technologii (PTT) uruchamia nowy projekt Sieć Otwartych Innowacji (www.siecotwartychinnowacji.pl), który dzięki zawarciu umowy z Ministrem Rozwoju i Finansów, udostępnia przedsiębiorcom granty na zakup WNiP.

Infografika obok przedstawia przebieg wstępnego procesu.

Więcej informacji na: <http://www.ptt.arp.pl/aktualności>

Firmom z regionu łódzkiego wsparcia w przygotowaniu wniosku o grant/zgłoszenia udziela Ośrodek Enterprise Europe Network przy Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Kontakt: tel. 42 630 36 67, fundacja@frp.lodz.pl

KK

Kredyty na ochronę środowiska

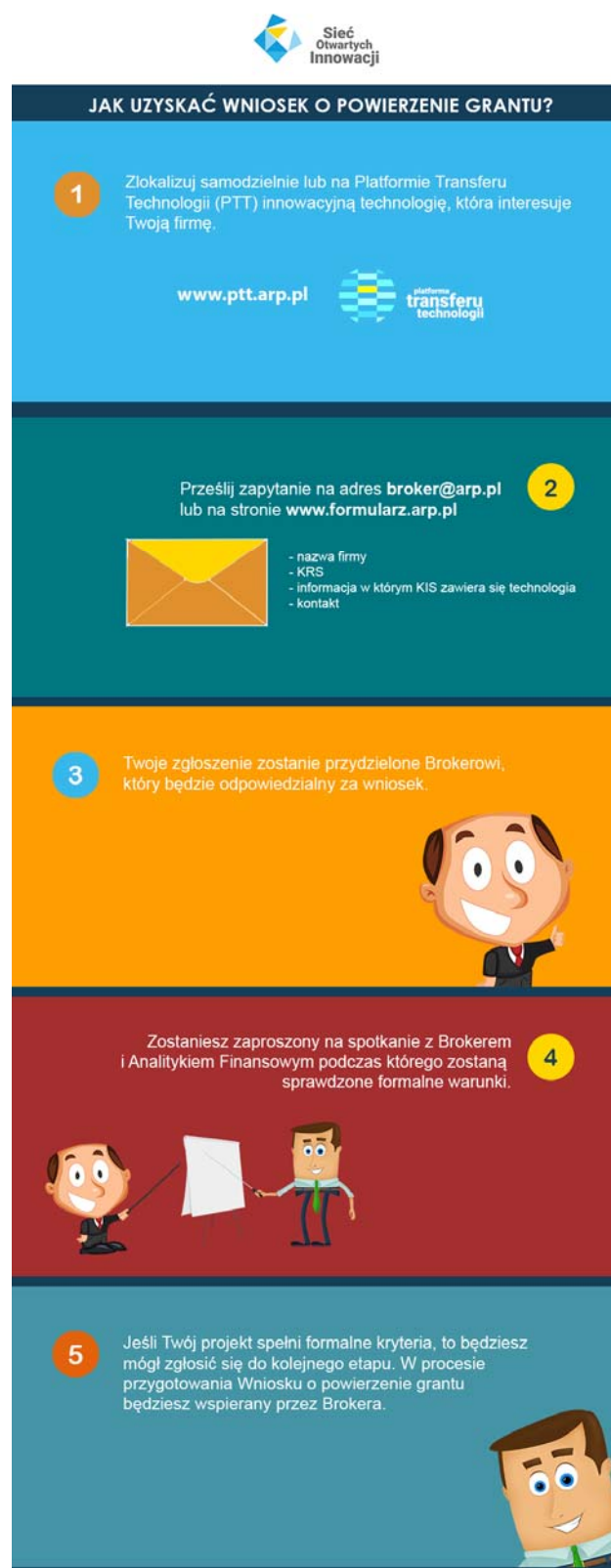

Bank Ochrony Środowiska otrzymał z Europejskiego Banku Inwestycyjnego 75 mln euro na niskooprocentowane kredyty dla firm i jednostek samorządu terytorialnego na realizację projektów zmniejszających emisję szkodliwych substancji do atmosfery. Około 40% puli środków przeznaczono na projekty mające na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych, wykorzystanie energii odnawialnej czy poprawę efektywności energetycznej.

O kredyt będą mogły się ubiegać mikro, małe i średnie firmy z branży handlowej, produkcyjnej i energetycznej. Środki będzie można przeznaczyć na termomodernizację budynków, wymianę parku maszynowego czy instalację ogniw fotowoltaicznych, pomp ciepła. Zachętą jest długi okres spłaty kredytu, niska marża i prowizja banku. Z kredytu można sfinansować do 85% inwestycji.

Wsparcie w postaci dotacji i pożyczek na projekty z zakresu ochrony środowiska i efektywności energetycznej oferują również Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach ogłaszanych tzw. programów priorytetowych. Ze szczegółami można się zapoznać na stronach internetowych instytucji (<https://www.bosbank.pl/>, <http://www.wfosigw.lodz.pl/>).

LK

Program SOKÓŁ finansuje innowacyjne projekty prośrodowiskowe

19 czerwca 2017 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) uruchamia nabór wniosków w programie SOKÓŁ. Środki programu pozwolą na finansowanie prac B+R lub wdrożeń innowacyjnych technologii służących ograniczaniu oddziaływania zakładów produkcyjnych czy poszczególnych instalacji lub urządzeń na środowisko przyrodnicze.

Przewidziano dofinansowanie bezzwrotne (faza B+R) oraz finansowanie zwrotne w postaci pożyczki lub inwestycji kapitałowych (dotyczy fazy wdrożenia technologii). Budżet konkursu wynosi do 500 mln zł, w tym: do 25 mln zł na dotacje oraz do 475 mln zł na dofinansowanie zwrotne (pożyczka: do 275 mln zł, inwestycja kapitałowa: do 200 mln zł).

Beneficjentami programu mogą być przedsiębiorcy w rozumieniu obowiązującej ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Zgłaszane do NFOŚiGW przedsięwzięcia muszą charakteryzować się innowacyjnością na poziomie krajowym oraz wpisywać się w jedną z Krajowych Inteligentnych Specjalizacji (KIS) w następujących obszarach:

- zrównoważona energetyka (KIS nr 7: Wysokosprawne, niskoemisyjne i zintegrowane układy wytwarzania, magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii);
- KIS nr 8: Inteligentne i energooszczędne budownictwo;
- KIS nr 9: Rozwiązania transportowe przyjazne środowisku
- surowce naturalne i gospodarka odpadami (KIS nr 11: Minimalizacja wytwarzania odpadów, w tym niezdalnych do przetworzenia oraz wykorzystanie materiałowe i energetyczne odpadów (recykling i inne metody odzysku); KIS nr 12: Innowacyjne technologie przetwarzania

i odzyskiwania wody oraz zmniejszające jej zużycie).

Dofinansowanie bezzwrotne w fazie B+R wynosi:

- do 80% dla mikro i małych firm
- do 70% dla firm średnich
- do 60% dla firm dużych.

Wsparcie w fazie wdrożeniowej w formie preferencyjnej pożyczki oraz w formie inwestycji kapitałowej może wynieść do 85% kosztów kwalifikowanych. Obejmują one nakłady niezbędne do poniesienia w planowanych pracach B+R lub działaniach inwestycyjnych zmierzających do wdrożenia innowacyjnych rozwiązań technologii środowiskowych.

NFOŚiGW w trakcie trwania konkursu planuje przeszkolić przedsiębiorców z przygotowania wniosków (nabór zakończy się 31 października br.). Terminy szkoleń zostaną podane na stronie internetowej Funduszu, gdzie znajdują się szczegółowe informacje dotyczące konkursu: www.nfosigw.gov.pl.

KK

NOWE preferencyjne pożyczki dla firm

W listopadzie 2016 r. województwo łódzkie podpisało umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego na realizację inicjatywy JEREMIE 2 i jest w trakcie wyboru pośredników finansowych, którzy będą udzielali pożyczek i poręczeń. Do konkursu stanęło 14 instytucji i zdaniem przedstawicieli Banku Gospodarstwa Krajowego pierwsze środki mogą trafić na rynek już we wrześniu br. Środki pochodzą z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. W porównaniu do poprzedniej ini-

cyjatywy, JEREMIE 2 została rozszerzona o finansowanie projektów z zakresu poprawy efektywności obiektów użyteczności publicznej i budownictwa mieszkaniowego oraz wsparcia rynku pracy.

Łódzkie firmy będą mogły skorzystać z:

- Mikropożyczki inwestycyjno-obrotowej do 70 000 zł, adresowanej do nowo powstałych mikroprzedsiębiorstw działających nie dłużej niż 24 miesiące na rynku. Pożyczki udzielane są na 36 miesięcy z 6 miesięcznym okresem karencji. Z preferencji w postaci wydłużenia okresu spłaty

do 72 miesięcy oraz okresu karencji do 12 miesięcy mogą skorzystać przedsiębiorcy z terenów wiejskich, obszarze o najniższym poziomie rozwoju gospodarczego, obszarze strategicznej interwencji, działający w branżach uznanych za inteligentne specjalizacje.

- Pożyczka inwestycyjno-obrotowa na zasadach rynkowych do 500 000 zł. Pożyczki będą udzielane na maksymalnie 10 lat (dla pożyczek inwestycyjnych) i 3 lata dla pożyczek obrotowych. Okresy te mogą zostać wydłużone w przypadku spełnienia przez

przedsiębiorcę preferencji, o których mowa w przypadku mikropożyczki.

- Pożyczka inwestycyjna na zasadach preferencyjnych do 2 000 000 zł na okres maksymalnie 10 lat. Okres karencji może być wydłużony do 12 miesięcy w przypadku spełnienia przez firmę preferencji, o których mowa w przypadku mikropożyczki.

W ramach nowej inicjatywy JEREMIE 2 do łódzkich firm w formie pożyczek inwestycyjnych i obrotowych oraz poręczeń trafi 523,8 mln zł. Do tej kwoty należy jeszcze doliczyć 112 mln zł, które trafią do samorządów na sfinansowanie

inwestycji związanych z termomodernizacją budynków oraz 35,6 mln zł., które zostaną przeznaczone na wspieranie aktywności zawodowej osób po 29 r.ż. w postaci pożyczek na założenie firmy.

W porównaniu do okresu programowania 2007-2013 jest prawie 3 razy więcej pieniędzy do dyspozycji.

Środki w ramach inicjatywy JEREMIE 2 adresowane są przede wszystkim dla tych firm, które nie mają dostępu do kredytów komercyjnych z uwagi na brak historii kredytowej i odpowiednich zabezpieczeń. Drugą zaletą tych instrumentów jest korzystne oprocentowanie.

Zapraszamy do ośrodka Enterprise Europe Network na konsultacje z zakresu finansowania działalności gospodarczej oraz do udziału w naszych seminariach i konferencjach.

Źródło:

<https://www.bgk.pl/bip/wybor-posrednikow-finansowych-w-celu-wdrazania-instrumentow-finansowych-mikropozyczka-inwestycyjno-obrotowa-zwana-dalej-miopożyczka-inwestycyjno-obrotowa-zwana-dalej-pio-i-pożyczka-inwes-497/>

LK

Pożyczki na podniesienie kompetencji

Wdobrze szybko zmieniającego się otoczenia kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych odgrywa co raz większą rolę, zarówno w rozwoju firm jak i osób fizycznych. Wskaźnik uczestnictwa dorosłych w uczeniu się przez całe życie w Polsce zmniejszył się do 3,5 % w 2015 r. i znajduje się znacznie poniżej średniej UE wynoszącej 10,7 %. Uczestnictwo jest najniższe wśród osób, które najbardziej potrzebują podniesienia umiejętności, tj. osób z wykształceniem

podstawowym, osób w wieku powyżej 50 lat i osób nieaktywnych zawodowo.

Ministerstwo Rozwoju wychodzi naprzeciw tym wyzwaniom i uruchamia projekt niskooprocentowanych pożyczek na pokrycie kształcenia przez dorosłych. Na pożyczki Ministerstwo planuje przeznaczyć ok. 50 mln zł. Środki pochodzą z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój i będą udzielane przez tzw. operatorów (Fundację Agencję Rozwoju Regionalnego w Starachowicach oraz Fundację Rozwoju Przedsiębiorczości z Suwałk). Program

zakłada, że to sami zainteresowani będą wybierali instytucję szkoleniową, tematykę szkolenia / studiów oraz formę.

Pierwszy program „*Pożyczki na kształcenie*” został już uruchomiony i pierwsze wnioski będzie można składać na przełomie sierpnia i września. Zaletą programu jest to, że nie ma żadnych obwarowań i kryteriów jeśli chodzi o tematykę szkoleń i formę. O pożyczkę mogą ubiegać się zarówno osoby pracujące jak i bezrobotne. Z pożyczki nie można sfinansować jedynie studiów podstawowych (czyli licencjackich, magisterskich i doktoranckich). Maksymalny okres trwania nauki to 24 miesiące. Jedna osoba może skorzystać z kilku pożyczek aż do wyczerpania limitu, który wynosi 100 tys. zł w ciągu 3 lat trwania programu. Pożyczki nie zawierają żadnych dodatkowych kosztów i prowizji, a po ukończeniu kursu można uzyskać umorzenie 25% wartości pożyczki. Maksymalny okres spłaty wynosi 36 miesięcy.

Drugi projekt – Fundusz „*Ogólnopolski Program Edukacji Narodowej*” zostanie uruchomiony w listopadzie 2017 r. przez Fundację Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach.

Źródło:

<https://cofund.org.pl/projekty/pozyczki-na-ksztalcenie>

LK

Designed by Pressfoto/FreePik

XIV. Konkurs dla firm z regionu łódzkiego rozstrzygnięty

Teatr Miejski w Sieradzu był miejscem posumowania XIV. edycji konkursu „Nagroda Gospodarcza Wojewody Łódzkiego”.

Podczas uroczystej gali laureatom wręczono pamiątkowe statuetki i dyplomy. Konkurs obejmował cztery kategorie:

I. Ład organizacyjny i społeczna odpowiedzialność biznesu

Laureat: **Ceramika Paradyż Sp. z o. o. z Opoczna**
 Nominowani: Cementownia Warta SA (Trębaczew),
 Polfamex SA (Kutno),
 Infosys BPO Poland Sp. z o. o. (Łódź).

II. Mikro i małe przedsiębiorstwa

Laureat: **Konsorcjum Projektowo-Wykonawcze Ekobudowa Sp. z o. o. z Belchatowa**
 Nominowani: Schrag Polska Sp. z o. o. (Konstantynów Łódzki),
 „Pan tu nie stał” Justyna Burzyńska-Lebiedowicz (Stare Skoszewy, gm. Nowosolna),
 SUM Poland Sp. z o. o. (Łódź).

III. Gospodarstwa rolne

Laureat: **Michał Żurawski z Chwałęc w gminie Goszczanów.**
 Nominowani: gospodarstwo rolne Katarzyny i Bogdana Łuczyńskich (Wdowin, gm. Drużbice),
 gospodarstwo ekologiczne „Mrowisko” Monika Mrowińska (Łopatki, gm. Łask),
 gospodarstwo sadownicze Grażyna i Jan Rokiccy (Biała Rawska).

IV. Innowacyjność

Laureat: **Wydział Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów Politechniki Łódzkiej**
 Nominowani: Jujitsu Technology Solutions Sp. z o. o. (Łódź),
 Hart-Tech Sp. z o. o. (Łódź),
 Lumileds Poland SA (Pabianice).

Ponadto przyznano nagrodę specjalną firmie **Korona Candles SA** z Wielunia, producentowi i eksporterowi świec.

Oceny merytorycznej wniosków nadesłanych na Konkurs dokonuje Kapituła Konkursu, w skład której wchodziły rektorzy uczelni państwowych, przedstawiciele mediów, organizacje gospodarczych, naukowych, kulturalnych i społecznych oraz instytucji publicznych.

Nagroda ma charakter regionalny i honorowy, a twórcą pamiątkowej statuetki jest prof. Kazimierz Karpiński z Akademii Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi.

Statuetki laureatom wręczali wojewoda prof. Zbigniew Rau i prezydent Sieradza Paweł Osiewała.

BEZPIECZEŃSTWO I ZDROWIE W PRACY

OŚRODEK ENTERPRISE EUROPE NETWORK
PRZY FUNDACJI ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

AMBASADOR BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA W PRACY W POLSCE

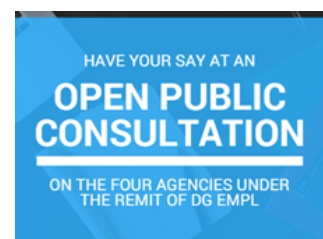

////////////////// <http://osha.europa.eu/pl> //////////////////

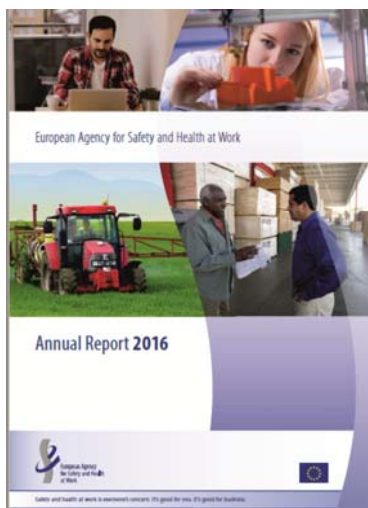
Konsultacje społeczne dotyczące EU-OSHA

Komisja Europejska prowadzi konsultacje społeczne dotyczące oceny działalności w latach 2011–2016 czterech agencji wchodzących w zakres kompetencji DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego. Jedną z nich jest Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA). Ankietę należy wypełnić do 5 lipca na stronie internetowej:

<https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/cf26d989-543e-4b2b-82c0-f353c455d36b?draftid=5612921b-8399-4687-9d6a-dd6a49ade48f&surveylanguage=PL>

Sprawozdanie EU-OSHA za 2016 r.

Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) opublikowała sprawozdanie ze swojej działalności w 2016r. Wśród inicjatyw Agencji w ubiegłym roku na szczególną uwagę zasługują następujące:

- Publikacja raportu z ostatniej edycji badania europejskich przedsiębiorstw na temat nowych i pojawiających się zagrożeń (ESENER-2). Badanie dotyczyło bhp w miejscu pracy, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń psychospołecznych, udziału pracowników w zarządzaniu bezpieczeństwem i zdrowiem, wskazało główne czynniki motywujące oraz bariery do poprawy bhp.
- Publikacja wyników projektu SESAME (Safe Small and Micro Enterprises), którego celem jest poprawa bhp w mikroprzedsiębiorstwach i małych przedsiębiorstwach w Europie (<https://oiraproject.eu/pl/sesame>).
- Kampania Zdrowe miejsca pracy 2016-17 dotycząca bhp w kontekście starzejącej się siły roboczej.

W sprawozdaniu uwzględniono plany na przyszłość, m.in. kampanię EU-OSHA na kolejne lata (2018-2019) nt. substancji niebezpiecznych, w tym rakotwórczych.

Więcej informacji:

<https://osha.europa.eu/pl/tools-and-publications/publications/annual-report-2016/view>

<https://osha.europa.eu/pl/tools-and-publications/publications/annual-report-2016-summary/view>

<https://osha.europa.eu/pl/healthy-workplaces-campaigns/future-campaigns>

Smog a ochrona dróg oddechowych

Centralny Instytut Ochrony Pracy
Państwowy Instytut Badawczy

Jednym z obowiązków pracodawcy jest ochrona przed pyłami i związkami chemicznymi w przestrzeni otwartej. Obowiązek jest niezależny od miejsca wykonywania pracy (w pomieszczeniu czy na zewnątrz). Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy przygotował informację, wyjaśniającą przepisy i obowiązki w tej sprawie.

Materiał jest dostępny na stronie CIOP-PIB:

<https://www.ciop.pl/CIOPPortalWAR/file/79650/2017030935011&smog-9-marca-3.pdf>

MKS

Strona internetowa OiRA

EU-OSHA unowocześniła stronę internetową dotyczącą narzędzia do oceny ryzyka zawodowego on-line OiRA (Online interactive Risk Assessment). Narzędzie OiRA uwzględnia potrzeby różnych sektorów, stanowiąc pomoc dla pracodawców w przeprowadzaniu obowiązkowych ocen zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa pracowników. Strategiczne dokumenty krajowe i europejskie podkreślają znaczenie rozwoju prostych narzędzi, jak OiRA, dla ułatwienia wypełnienia obowiązków wynikających z przepisów prawa oraz promowania kultury bhp. Planowana jest debata, która wskaże sposoby na upowszechnienie i pełniejsze wykorzystanie tych narzędzi.

Więcej informacji:

<https://oiraproject.eu>

<https://twitter.com/search?f=tweets&vertical=default&q=%23OiRAtools&src=typd>

Nowy film animowany Napo Risky business promuje wykorzystanie narzędzia OiRA:

<https://www.napofilm.net/en/napos-films/napo-risky-business>

MKS

OSHmail - elektroniczny biuletyn Europejskiej Agencji Zdrowia i Bezpieczeństwa w Pracy

Biuletyn co miesiąc przekazuje najnowsze informacje z całego świata, prezentuje publikacje, wskazuje zmiany w przepisach UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy. Bezpłatna subskrypcja poprzez stronę internetową

<https://osha.europa.eu/pl/news/oshmail>

Konferencja – podsumowanie kampanii *Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy*

**Healthy
Workplaces
for All Ages**

Healthy Workplaces Campaign 2016-17 ‘Healthy Workplaces for All Ages’ HEALTHY WORKPLACES SUMMIT 2017

EU-OSHA organizuje konferencję wieńczącą kampanię Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy w latach 2016-2017 w Bilbao (Hiszpania) w dniach 21-22 listopada 2017r. Eksperti i decydenci będą dyskutować o rezultatach dwuletniej kampanii dotyczącej bhp w kontekście zarządzania wiekiem i nakreślą przyszłe strategie i wyzwania wobec starzejącej się siły roboczej w Europie. Obok sesji plenarnych i paneli dyskusyjnych przewidziano m.in. prezentację dobrych praktyk, podsumowanie 20 lat filmów NAPO, warsztaty na temat rehabilitacji jako sposobu na szybki powrót do pracy.

Zapytania dotyczące konferencji można kierować pod adres: summit@healthy-workplaces.eu

MKS

Raport

W kierunku przyjaznej osobom starszym pracy w Europie

Pod kierunkiem EU-OSHA powstał raport, prezentujący wyzwania związane ze starzejącą się siłą roboczą oraz wskazujący innowacyjne rozwiązania. Raport jest wynikiem współpracy EU-OSHA z Eurofound (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions - Europejska Fundacja na Rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy), Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training - Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego), EIGE (European Institute for Gender Equality - Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn). EU-OSHA przedstawiła przykłady rozwiązań w zakresie polityki o zintegrowanym podejściu do BHP w kontekście starzejącej się siły roboczej. Eurofound zaprezentowała wyniki analizy warunków pracy pracowników w każdym wieku, związaną z tym trwałość zatrudnienia oraz wpływ stosownych polityk na możliwość przedłużenia życia zawodowego. Cedefop ocenił, w jaki sposób kształcenie i szkolenie zawodowe mogą służyć wspieraniu aktywnego starzenia się w pracy. EIGE wskazał na aspekt płci w kontekście starzejącej się siły roboczej, rozważając wyzwania, którym mężczyźni i kobiety muszą stawiać czoła. W raporcie przedstawiono również wpływ długoterminowych tendencji demograficznych na zatrudnienie oraz znaczenie procesu uczenia się przez całe życie. Raport wskazuje na konieczność wprowadzenia rozwiązań ułatwiających aktywne starzenie się i jak najdłuższą

aktywność zawodową.

Raport dostępny na stronie:

<https://osha.europa.eu/pl/tools-and-publications/publications/towards-age-friendly-work-europe-life-course-perspective-work/view>

MKS

INFORMACJE DOTYCZĄCE PROGRAMÓW BADAWCZYCH/RAMOWYCH

Oferty współpracy w konkursie H2020

Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE zamieścił listę ofert współpracy i propozycje udziału w projektach obszaru *Nauka z udziałem społeczeństwa i dla społeczeństwa*:

<https://www.kpk.gov.pl/?p=37504&znewsletter=12lipca2017>

Konkursy H2020 w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych

24 sierpnia upływa termin składania wniosków w następujących konkursach:

- Acceptance of no gate crossing point solutions (SEC-18-BES-2017)
- Risk-based screening at border crossing (SEC-15-BES-2017)
- Human Factor for the Prevention, Investigation, and Mitigation of criminal and terrorist acts (SEC-07-FCT-2016-2017)
- Cybersecurity PPP: Privacy, Data Protection, Digital Identities (DS-08-2017)
- Cybersecurity PPP: Addressing Advanced Cyber Security Threats and Threat Actors (DS-07-2017)
- Prevention, detection, response and mitigation of the combination of physical and cyber threats to the critical infrastructure of Europe (CIP-01-2016-2017)

Nauki społeczne i humanistyczne jako zagadnienia przekrojowe są obecne w wielu częściach programu Horyzont 2020. Chodzi o integrację nauk ścisłych (STEM – Science, Technology, Engineering and Mathematics) ze społecznymi i humanistycznymi (SSH - Social Sciences and Humanities).

Więcej informacji:

<https://www.kpk.gov.pl/?p=37433&znewsletter=5lipca2017>

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/flags/ssh.html#c.topics=flags/s/SSH/1/1&+callStatus/asc>

Konkursy Human Brain Project

Human Brain Project prowadzi badania nad innowacyjną infrastrukturą ICT (wspólna platforma HBP), która pomoże neurobiologom i badaczom klinicznym integrować dane i wiedzę o mózgu. Wykorzysta szczegółowe cyfrowe interpretacje, rekonstrukcje i symulacje, aby lepiej poznać i zrozumieć funkcjonowanie ludzkiego mózgu i jego choroby.

HBP poszukuje partnerów do składania wniosków rozwijających platformy HBP i zwiększających możliwości ich stosowania w neurologii i badaniach klinicznych. Wybrane jednostki zostaną włączone do Konsorcjum HBP. Projekty będą realizowane od kwietnia 2018 r. do marca 2020 r.

Human Brain Project

Ogłoszono 4 konkursy:

- Co-designing the HBP digital infrastructure for advancing the understanding of multilevel brain organisation
- Coordination of Data Protection in the HBP - Data Protection Officer
- Modelling Allosteric Drugs
- Coordination of Gender Equality Activities
- Termin składania wniosków: 30 września 2017r.

Więcej informacji: <https://www.humanbrainproject.eu/en/collaborate/open-calls/>

Granty i stypendia za granicą

Informacje Centrum Informacji dla Naukowców

Islandia

Stypendia w Árni Magnússon Institute for Icelandic Studies

Termin składania wniosków: 31 października 2017 r.

Więcej informacji:

http://www.arnastofnun.is/page/styrkir_snorra_sturlusonar_en

Japonia

Stypendia Canon Foundation dla doktorantów i osób po doktoracie

Termin składania wniosków: 15 września 2017 r.

Więcej informacji:

<http://www.canonfoundation.org/programmes/research-fellowships>

Szwajcaria

CERN

Stypendia dla absolwentów, doktorantów i doktorów

Termin składania wniosków: 4 września 2017 r.

Więcej informacji:

<http://jobs.web.cern.ch/join-us/fellowship-programme>

Stypendia dla osób po przerwie w karierze naukowej

Termin składania wniosków: 4 września 2017 r.

Więcej informacji:

<http://jobs.web.cern.ch/job/12347>

Turcja

Stypendia TUBITAK (The Scientific and Technological Research Council of Turkey) dla doktorantów i osób po doktoracie

Termin składania wniosków: 6 października 2017 r.

Więcej informacji:

<http://www.tubitak.gov.tr/en/scholarship/postdoctoral/international-programmes/content-2216-research-fellowship-programme-for-international-researchers>

Włochy

Florencja

Stypendia w European University Institute dla doświadczonych naukowców o uznanym dorobku

Termin składania wniosków: 30 września 2017 r.

Więcej informacji:

<http://www.eui.eu/ServicesAndAdmin/AcademicService/Fellowships/FernandBraudelSeniorFellowships/Index.aspx>

USA

Stypendia Fundacji Kościuszkowskiej dla doktorantów i osób po doktoracie

dla doktorantów z dziedziny kultury rzymskiej

Termin składania wniosków: 15 października 2017 r.

Więcej informacji:

www.thekf.org/scholarships/exchange-us

Różne kraje

Stypendia EMBO dla osób po doktoracie

Termin składania wniosków: nabór ciągły, 11 sierpnia 2017 r. ocena wniosków

Więcej informacji:

<http://www.embo.org/funding-awards/fellowships/long-termfellowships#about>

ERC Advanced Grant dla doświadczonych naukowców

Termin składania wniosków: 31 sierpnia 2017 r.

Więcej informacji:

http://www.kpk.gov.pl/?page_id=18620

Granty Marii Skłodowskiej-Curie - European fellowship i Global fellowship

Termin składania wniosków: 14 września 2017 r.

Więcej informacji:

http://www.kpk.gov.pl/?page_id=18638

http://www.kpk.gov.pl/?page_id=18643

Stypendia European Research Consortium for Informatics and Mathematics dla osób po doktoracie

Termin składania wniosków: 30 września 2017 r.

Więcej informacji:

<https://fellowship.ercim.eu/information> Więcej informacji:

Więcej informacji:

<https://www.euraxess.pl/pl/poland/praca-granty>

MKS

PowerUp! - konkurs w dziedzinie OZE

Europejski Instytut Innowacji i Technologii (European Institut of Innovation and Technology) ogłosił konkurs PowerUp! dla start-upów z Europy Środkowej i Wschodniej, działających w dziedzinie energii odnawialnych. Konkurs dotyczy następujących tematów:

- Clean Coal and Gas Technology
- Energy Storage
- Energy Efficiency
- Nuclear Instrumentation
- Renewable energies
- Smart and Efficient Buildings and Cities
- Smart Electric Grid
- Energy from Chemical Fuels

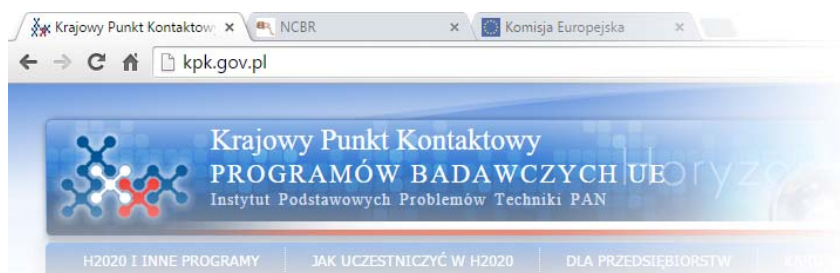
Kandydaci zakwalifikowani do konkursu wezmą udział w warsztatach, które ułatwią im dopracowanie pomysłu oraz komercjalizację. Zwycięzcy zostaną wyłonieni w krajowych finałach - innowacyjne rozwiązania oceni panel ekspertów ds. energii z Europy Środkowo-Wschodniej.

15 najlepszych weźmie udział w finale w Budapeszcie (w listopadzie), aby walczyć o nagrody w wysokości 20 tys. euro i o możliwość udziału w programie akcelacyjnym dla nowych firm Highway z budżetem 150 tys. euro.

Termin składania aplikacji: 11 września 2017 r.

Więcej informacji i składanie wniosków: <http://powerup.innoenergy.com>

MKS

Źródło:

<http://ec.europa.eu>

<http://www.kpk.gov.pl>

<http://regionalny.uni.lodz.pl>

<http://www.ncbr.gov.pl>

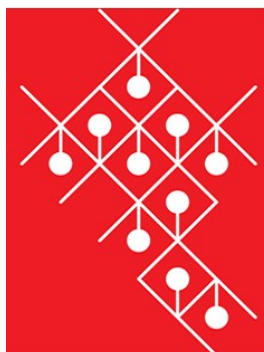
<http://www.nauka.gov.pl>

MKS

TARGI, GIEŁDY, MISJE

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) realizuje trwający do 30 czerwca 2019 r. program promocji branży IT/ICT, którego celem jest prezentacja polskiej oferty produktów i usług IT wśród partnerów zagranicznych oraz promocja Polski jako kraju wytwarzającego zaawansowane technologie i usługi. Jeden z 12 programów branżowych realizowanych przez PARP, został opracowany w ramach poddziałania 3.3.2 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.

PARP organizuje stoiska informacyjno-promocyjne podczas najważniejszych wydarzeń targowo-konferencyjnych branży IT w 8 krajach. Na stoiskach firmy będą miały możliwość prezentacji swoich ofert (w formie materiałów drukowanych lub filmów), organizacji spotkań i prezentacji dla kontrahentów, a promocja ich udziału w wydarzeniach realizowana będzie za pośrednictwem strony internetowej i mediów społecznościowych.

Branżowy Program Promocji IT/ICT

IT/ICT Promotion Program

Polskie MŚP z branży ICT mogą ubiegać się o dofinansowanie części kosztów związanych z udziałem w Branżowym Programie Promocji (poddziałanie 3.3.3 „Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych – Go to Brand” POIR).

Więcej informacji znajduje się na stronie:

<https://ict.trade.gov.pl/pl/o-programie/228446,program-ict.html>

Firmom z regionu łódzkiego bezpłatną pomoc w przygotowaniu profili współpracy oferuje Ośrodek Enterprise Europe Network przy Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi.

Kontakt: tel: + 42 630-36-67; e-mail: fundacja@frp.lodz.pl

KK

Harmonogram przyszłych wydarzeń

Data	Wydarzenie	Lokalizacja
22 – 24 sierpnia 2017 r.	Gamescom	Kolonia, Niemcy
18 – 20 września 2017 r.	TechCrunch Disrupt	San Francisco, USA
2 – 5 października 2017 r.	Futurecom	Sao Paulo, Brazylia
6 – 9 listopada 2017 r.	Web Summit	Lizbona, Portugalia
luty/marzec 2018 r.	Mobile Word Congress	Barcelona, Hiszpania
9 – 11 maja 2018 r.	Japan IT Week	Tokio, Japonia
24 – 25 maja 2018 r.	Pioneers Festival	Wiedeń, Austria
wrzesień 2018 r.	TechCrunch Disrupt	San Francisco, USA
listopad 2018 r.	G-STAR	Pusan, Korea Płd.
listopad 2018 r.	Web Summit	Lizbona, Portugalia
maj/czerwiec 2019 r.	Pioneers Festiwal	Wiedeń, Austria

Firmom z regionu łódzkiego wsparcia w przygotowaniu oferty/zgłoszenia na targi/wystawy udziela Ośrodek Enterprise Europe Network przy Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Kontakt: tel. 42 630 36 67, e-mail: fundacja@frp.lodz.pl

Polski pawilon na EXPO 2017 w Astanie

10 czerwca w Astanie, stolicy Kazachstanu, ruszyła Międzynarodowa Wystawa EXPO 2017. Tematem przewodnim wystawy jest „Energia Przyszłości”. Celem udziału Polski w wystawie jest prezentacja naszego kraju jako partnera w dziedzinie zapewnienia globalnego bezpieczeństwa energetycznego i ochrony środowiska, a także jako gospodarczego i politycznego lidera w Europie Środkowo-Wschodniej, gotowego do wzmocnienia kontaktów gospodarczych z regionem Azji Centralnej. Podczas wystawy promowana będzie kandydatura Polski i Łodzi do organizacji EXPO w 2022 r. Organizatorem polskiej obecności na Astana EXPO 2017 jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP).

Wystawa będzie czynna do 10 września 2017 r.

Więcej informacji o wydarzeniu i promocji gospodarczej Polski na EXPO na stronie:

<https://www.expo.gov.pl/aktualnosci/143-informacje-podstawowe>

Kazachstan – kraj wielkich możliwości biznesowych

Największe państwo Azji Środkowej weszło na ścieżkę wzrostu gospodarczego. Po zapaści związanej z odłączeniem się od Związku Radzieckiego Kazachstan przeszedł głęboką restrukturyzację gospodarki i finansów. Odbudował eksport i rynek wewnętrzny, głównie dzięki związkom z wielkimi sąsiadami Chinami i Rosją. Rośnie PKB: w tym roku ma się zwiększyć o ok. 3%, a prognozy Banku Światowego wskazują na dalszą dynamikę. Bezrobocie wynosi 5% i od kilku lat systematycznie spada.

Kazachstan jest otwarty na współpracę międzynarodową, czego najlepszym dowodem jest fakt, że wystawa EXPO 2017 odbywa się w jego stolicy Astanie (od 10 czerwca do 10 września 2017 r.)

Dziesięć wskazówek podejmowania kontaktów na rynku kazachskim (*Dekalog inwestora* [w:] D. Walewska, Rzeczpospolita, 26.06.2017 r.)

1. Lokalny partner bardzo istotny

Firma planująca wejście na ten rynek powinna znaleźć wiarygodnego partnera/przedstawiciela, który ułatwi komunikację i poruszanie się wśród miejscowych przepisów.

2. Jaką wybrać lokalizację?

Astana jest stolicą kraju, Ałmaty to centrum finansowe, Atyrał zyskał znaczenie dzięki eksportowi ropy naftowej.

3. Państwo – regulator rynku

Agencje i urzędy państwowe wydają licencje i certyfikaty. Procedura jest zwykle czasochłonna i złożona. W przypadku konieczności uzyskania takich dokumentów przez partnera do rejestracji biznesu, należy skrupulatnie przygotować wnioski, aby uniknąć dodatkowych kosztów i zwłoki w rozpoczęciu działalności.

4. Inicjacja kontaktu bezpośredniego

Powitanie to najczęściej podanie ręki, czasem uścisk obydwoma rękami. Powinien towarzyszyć temu uśmiech i spojrzenie prosto w oczy. Zdarza się, że mężczyźni nie podają rąk kobietom i nie jest to obraza, ale muzułmański zwyczaj. Jeśli wita się większa grupa ludzi, należy poczekać na przedstawienie pozostałym uczestnikom spotkania.

Istotne jest posiadanie wizytówek, najlepiej dwustronnych z wersją angielską i kazachską lub kazachską i rosyjską. Język rosyjski jest powszechnie znany. Wizytówkę po odebraniu należy uważnie przeczytać i za-

pamiętać, jakiego tytułu używać wobec rozmówcy. Przyjęte jest, że na kolejnym spotkaniu można zwrócić się do partnera po imieniu, a przy pierwszym spotkaniu dobrze jest użyć, tak jak w Rosji, „otczestwa”. Przyjęte są również określenia angielskie.

5. Punktualność nie wymagana

Spóźnienie na spotkanie nie jest uznawane za obrazę, ale nie powinno przekraczać ono pół godziny. Trzeba być przygotowanym, że spotkania mogą być odwoływane w ostatniej chwili z przyczyn „najwyższej wagi”. Zdarza się też zwłoka w odpowiadaniu na maile. W przypadku przedłużającego się milczenia, warto jest przypomnieć się telefonicznie.

6. Podstawy negocjacji

Kto siada do stołu? Generalna zasada jest taka, że spotykają się osoby tej samej rangi, co ułatwia podejmowanie decyzji. Dlatego przed pierwszym spotkaniem wskazane jest wysłanie CV członków delegacji. Negocjacje rozpoczynają się zazwyczaj od nieformalnej wymiany zdań. Następnie strona kazachska zwykle zwraca się z pytaniem, w czym mogą pomóc, co oznacza przejście do konkretów.

Astana, Kazachstan. Fot: Ninara/CC BY 2.0

Kazachowie oczekują wielokrotnego składania ofert z różnymi cenami zanim dojdzie do podpisania kontraktu. Podczas negocjacji zdarza im się podnieść głos dla wzmocnienia swoich argumentów. Można także wyłożyć swoje racje głośniejszym, nie powinno to jednak doprowadzić do wzajemnego przekrzykiwania się.

Przed kolejnymi spotkaniami przyjęte jest wykonanie nawet kilku telefonów do partnera na dowód, że jest się zainteresowanym współpracą. Trzeba być przygotowanym, że każde kolejne spotkanie rozpocznie się od przypomnienia wniosków z ostatniego, bo Kazachowie rzadko notują podczas negocjacji. Prawdopodobieństwo zawarcia kontraktu na pierwszym spotkaniu jest bardzo małe. Na decyzję można oczekiwać nawet kilka miesięcy, zwłaszcza przy negocjacjach ze stroną państwową. Przedsiębiorcy prywatni zwykle podejmują decyzje relatywnie szybko.

7. Gdzie rozmawiać

Negocjacje nie muszą odbywać się w siedzibie firmy czy w wynajętej sali hotelowej. Kazachowie są bardzo gościnni, lubią rozmawiać w nieformalnym otoczeniu, szczególnie wtedy, gdy mają nadzieję przypieczętować biznes. Często zapraszają partnerów do domu. Do takich spotkań trzeba podejść z dużą ostrożnością, choć odmowa jest źle widziana.

8. Dress code

Wymagany jest dość formalny strój biznesowy. Dla mężczyzny jest to garnitur i krawat. Dla kobiet sukienka z długimi rękawami, kostium ze spódnicą lub spodniami. Dużą uwagę przywiązuje się do obuwia. Powinno być modne – u kobiet często bardzo wysokie szpilki, u mężczyzn półbuty z długimi

mi noskami. Trend nie jest obligatoryjny, ale warty uwagi.

9. Komu jaki prezent

Przyjęta jest wymiana okolicznościowych podarunków. Cenione są drobiazgi, charakterystyczne dla kraju pochodzenia. Przyjęte jest, że gość zaproszony do domu zawsze przyniesie ze sobą prezent. Dla pani domu zwykle są to słodczyki, czekoladki, ciasto z modnej cukierni. Dla pana domu – alkohol wysokiej klasy, oczywiście jeśli nie jest muzułmaninem. Obdarowani zazwyczaj od razu odpakowują prezenty, a gość kiedy opuszcza kazachski dom, zwykle także otrzymuje jakiś drobiazg.

10. Źródła informacji

Dobre adresy:

Customs Control Committee European Business Association

National Bank Chamber of Entrepreneurs of Kazakhstan

Kazakhstan Statistic Agency

The Almaty Expat Site

National Agency for Exports and Investment

Investment Promotion Centre Kazinvest

Kaznegry Association Kaznex Invest

Źródło: Danuta Walewska „Wielkie ambicje i możliwości”, Rzeczpospolita, Dodatek Dobra Firma, 26.06.2017 r.

KK

Kazachska Filharmonia Narodowa | Fot: Ken and Nyetta / CC BY

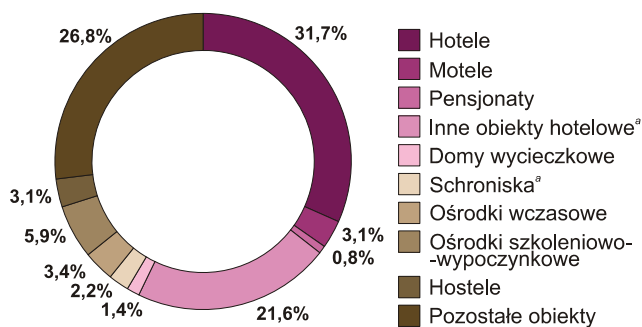
OKIEM STATYSTYKA

TURYSTYKA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Baza noclegowa turystyki w 2016 r.

Stan w dniu 31 VII

Obiekty ogółem: 357

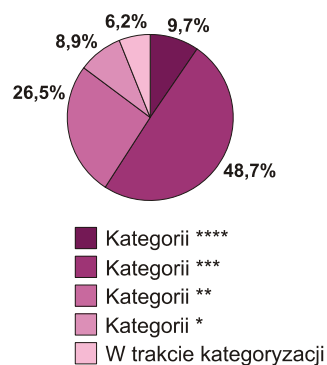

^a Obiekty spełniające zadania hotelu, motelu lub pensjonatu, którym nie została nadana kategoria. ^b Łącznie ze schroniskami młodzieżowymi oraz szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.

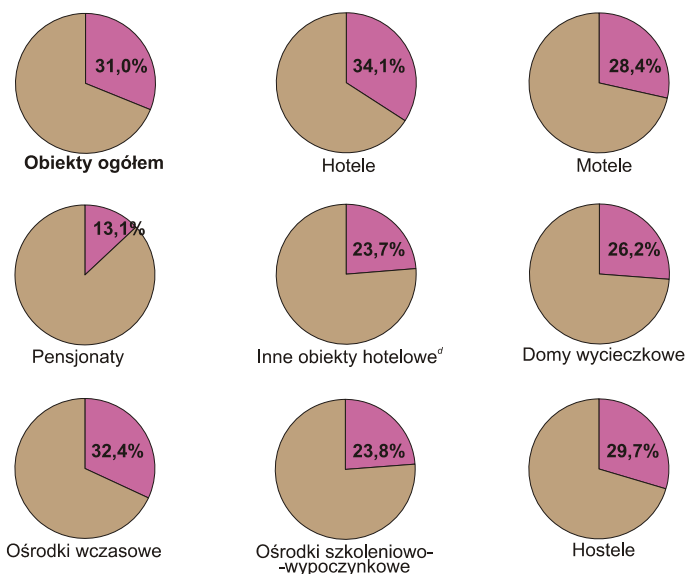
Hotele według kategorii w 2016 r.

Stan w dniu 31 VII

Hotele ogółem: 113

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w wybranych obiektach w 2016 r.

^d Obiekty spełniające zadania hotelu, motelu lub pensjonatu, którym nie została nadana kategoria.

URZĄD STATYSTYCZNY W ŁÓDZI

93-176 Łódź ul. Suwalska 29
centrala: 042 683 91 00, 683 91 01
fax: 042 684-48-46
e-mail: sekretariat@stat.gov.pl
www.stat.gov.pl/lodz

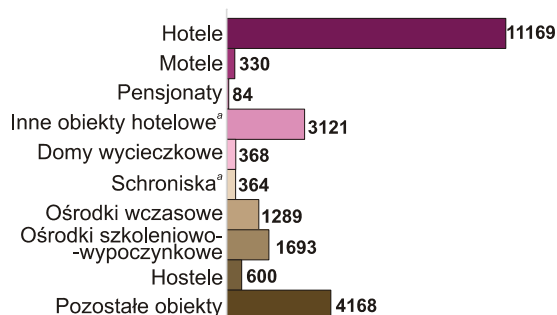

Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych:
tel.: (42) 683 92 55
e-mail: OBR_ldz@stat.gov.pl
www.stat.gov.pl/lodz/obr

Miejsca noclegowe w wybranych obiektach w 2016 r.

Stan w dniu 31 VII

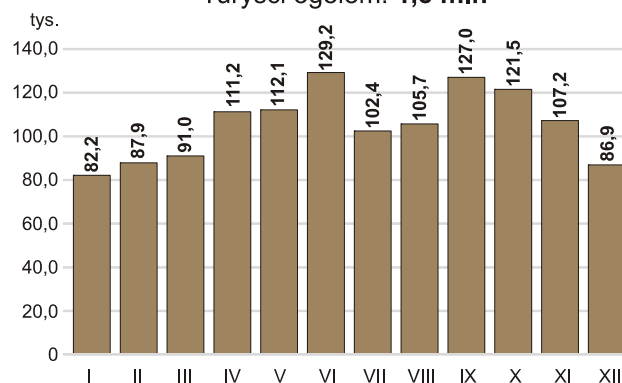
Miejsca noclegowe ogółem: **23,2 tys.**

Turyści^c w 2016 r.

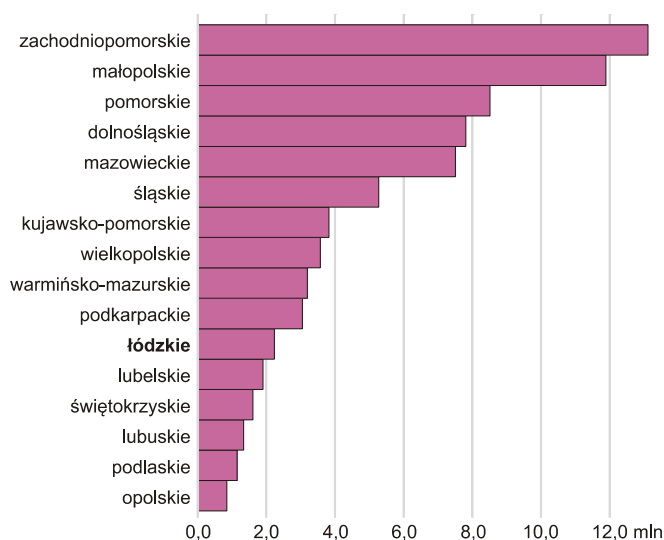
według miesięcy

Turyści ogółem: **1,3 mln**

^c Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych.

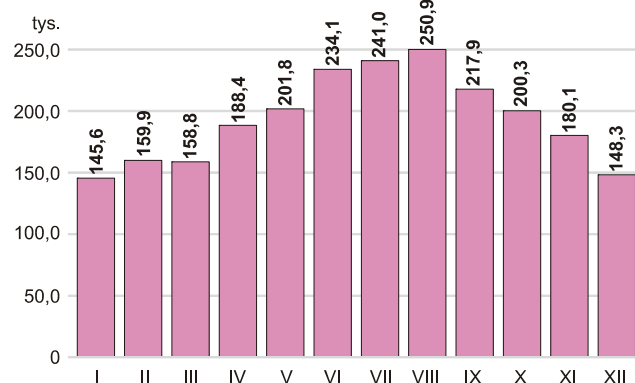
Udzielone noclegi według województw w 2016 r.

Udzielone noclegi w 2016 r.

według miesięcy

Noclegi ogółem: **2,3 mln**

URZĄD STATYSTYCZNY W ŁÓDZI

93-176 Łódź ul. Suwalska 29
centrala: 042 683 91 00, 683 91 01
fax: 042 684-48-46
e-mail: sekretariat@stat.gov.pl
www.stat.gov.pl/lodz

Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych:
tel.: (42) 683 92 55
e-mail: OBR_ldz@stat.gov.pl
www.stat.gov.pl/lodz/obr

OFERTY KOOPERACJI

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości — ośrodek Enterprise Europe Network świadczy m.in. usługi w poszukiwaniu partnerów handlowych i technologicznych. W przypadku zainteresowania ofertą prosimy o kontakt i podanie numeru referencyjnego. Jednocześnie zachęcamy do zgłaszania własnych ofert. Formularz jest dostępny na stronie internetowej FRP w dziale projektu EEN w zakładce *Wyszukiwarka ofert współpracy i wydarzeń*.

Lp.	Nr Ref	Opis oferty
1.	BOMK20160926003	Macedońska firma produkuje i oferuje następujące wyroby spożywcze: produkty czekoladowe, chrupki, przekąski, ciastka, płatki śniadaniowe, kremy do smarowania, napoje w proszku z witaminami, ketchup, majonez, zupy, sosy, przyprawy, budynie, bitą śmietanę, pianki, cukierki itp. Firma poszukuje nowych partnerów europejskich do współpracy w ramach umowy dystrybucji (importerzy żywności, sprzedawcy detaliczni i hurtowi, dystrybutorzy) lub umowy przedstawicielstwa handlowego.
2.	BONL20161129001	Holenderska firma stworzyła unikalny zdrowy produkt w formie gumy do żucia o smaku wina (nie zawiera alkoholu). Firma nastawia się na rynek artykułów luksusowych, sprzedaż detaliczną, ekskluzywne hotele i ośrodki, wysokiej klasy restauracje, butik modowy i luksusowe magazyny. Firma poszukuje dystrybutorów lub agentów i jest gotowa do negocjacji różnego rodzaju umów agencji lub usług dystrybucyjnych.
3.	BOPE20160701001	Peruwiańska firma opracowała oprogramowanie reklamy, które oferuje bonusy w mobilnej aplikacji. Firma proponuje nowy model oparty na nagradzaniu (zniżki, ceny specjalne, darmowe produkty itp.) użytkowników telefonów w momencie, gdy osiągną cel w aplikacji. Ten model oferuje korzyści w postaci pozycjonowania marki oraz eksplorację danych. Firma poszukuje programistów mobilnych aplikacji, by nawiązać współpracę na podstawie umowy o świadczenie usług.
4.	BORO20161231001	Producent porcelany z Rumunii oferuje: białe lub dekorowane zestawy zastawy stołowej, pojedyncze naczynia - miski, tace, salaterki, talerze, sosjerki, kubki, filiżanki, dzbanki, pojemniki na przyprawy, uchwyty, butelki, kosze wiklinowe, artykuły dekoracyjne, miniatury, dekoracje sezonowe. Firma poszukuje dystrybutorów oraz oferuje umowę produkcyjną.
5.	BRAT20161206001	Austriacka firma specjalizująca się w wytwórniach biogazu szuka partnera z branży budowlanej, który pomoże w budowie wytwórni w swoim kraju. Współpraca na zasadzie umowy usługowej.
6.	BRFR20160414001	Francuski producent odzieży damskiej szuka producenta ekologicznych skarpet damskich i rajstop z lycry. Firma chce zawrzeć umowę produkcyjną na małe serie produktu.
7.	BRGR20161205001	Grecka firma obsługuje centra okulistyczne, w szczególności zaopatruje gabinety badań i chce zawrzeć umowę agencyjną bądź umowę dystrybucyjną z producentami i dostawcami sprzętu oftalmologicznego.
8.	BRPE20161212001	Peruwiańska firma z ponad 15-letnim doświadczeniem w sektorze biznesowym i doradztwie związanym z zarządzaniem jest zainteresowana reprezentowaniem innych firm lub innowacyjnych firm konsultingowych chętnych do zaistnienia na rynku peruwiańskim. Poszukiwany rodzaj współpracy to umowa agencyjna.
9.	BRRO20161205003	Rumuńska firma farmaceutyczna zaangażowana w dostarczanie wyrobów medycznych, leczniczych i parafarmaceutycznych oraz środków dezynfekcyjnych poszukuje partnerów, którzy chcieliby sprzedawać swoje produkty w Rumunii.

Tłumaczenie streszczeń ofert dokonywane jest przez wybranych konsultantów w całym kraju i koordynowane przez ośrodek EEN przy Stowarzyszeniu Wolna Przedsiębiorczość w Sopocie

Ośrodek Enterprise Europe Network zaprasza do korzystania z biblioteki i czytelní w siedzibie Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości, przy ul. Piotrkowskiej 86. Do Państwa dyspozycji oddajemy bogaty księgozbiór specjalistycznej literatury polskiej i obcojęzycznej z dziedziny ekonomii, zarządzania i marketingu, ze szczególnym uwzględnieniem Unii Europejskiej.

Przedstawiamy nowości z Biblioteki Fundacji.

Pracą zbiorową w języku angielskim pod red. T. Dorożyńskiego, A. Kuna-Marszałek **Business and the Environment**, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016.

Książka dedykowana jest studentom, menedżerom, konsultantom, instytucjom otoczenia biznesu i administracjom publicznym różnych poziomów. Omawia istotne kwestie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w najbardziej przyjazny dla środowiska sposób, zawiera wiele studiów przypadków, identyfikuje nie tylko zagrożenia powstające w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, ale podaje również sposoby zredukowania negatywnego wpływu biznesu na środowisko. Książka zawiera 6 rozdziałów dotyczących handlu międzynarodowego i środowiska, społecznej odpowiedzialności biznesu, oznakowania ekologicznego produktów i usług, systemu zarządzania środowiskowego, środowiskowych strategii marketingowych oraz zielonych zamówień publicznych.

Wśród autorów specjaliści z zakresu problematyki europejskiej, polityki regionalnej UE, funduszy strukturalnych (T. Dorożyński), polityki handlowej i handlu elektronicznego (A. Kuna-Marszałek), finansów, budżetu i polityki fiskalnej UE (M. Misiak), inwestycji w gospodarce światowej, globalizacji oraz strategii marketingowych (T. Serwach).

AK

